

PŘÍLOHY

NÁZEV: „Bouřlivé devadesátky“ v Rusku: současný pohled na film *Bratr* (1997)

AUTOR: Bc. Liubov Stepanova

KATEDRA (ÚSTAV) Studijní obor Historické sociologie

ŠKOLITEL: Mgr. Alena Marková, Ph.D.

PŘÍLOHA 1

Tabulka I. — Typy pamětí podle J. Assmanna

	Oblast pamětí	Charakteristiky
1.	Mimetická paměť	je spojená s jednáním a s procesem učení přes napodobování.
2.	Paměť věci	je spojená s minulostí, která se odráží přes různé materiální věci s určitým časovým indexem.
3.	Komunikativní paměť	je spojená s procesem komunikace, řeči, písma a s jinými způsoby předání informace, je důležitá v kontextu teorií Maurice Halbwache.
4.	Kulturní paměť	je spojená s každou ze třech výše uvedených oblastí, s rituály, symboly, reprezentací minulostí, vytváří určitý kulturní prostor pro přenos a formování smyslu.

Zdroj: ASSMANN Jan, *Kultura a paměť*. Praha 2001, s. 24.

PŘÍLOHA 2

Tabulka II. — Komunikativní a kulturní typy paměti podle J. Assmanna

	Komunikativní paměť	Kulturní paměť
obsah	dějinné zkušenosti v rámci individuálních biografii	mytické pra-dějiny, události náležející do absolutní minulosti
formy	neformální, málo zformované, rozvíjející se přirozeně, vznikající každodenním stykem	ustavené, vyšší stupeň zformovanosti, obřadná komunikace, svátek
média	živoucí vzpomínka v organické paměti, zkušenost a informace z doslechu	ustálená objektivizace, tradiční symbolická kodifikace/ inscenace slovem, obrazem atd.
časová struktura	80–100 let, časový horizont 3–4 generace, který se posouvá spolu s přítomností	absolutní minulost, mytický pravěk
nositelé	nespecifičtí, doboví svědci určitého vzpomínajícího společenství	specializovaní nositelé tradic

Zdroj: ASSMANN Jan, *Kultura a paměť*. Praha 2001, s. 53.

PŘÍLOHA 3

Tabulka III. — Úrovně paměti podle J. Assmanna

Úroveň	Čas	Identita	Paměť
1. vnitřní (neuromentální)	vnitřní, subjektivní	vnitřní „já“	individuální
2. sociální	sociální	sociální „já“ jako majitel sociálních rolí	komunikativní
3. kulturní	historické, mýtické, kulturní	kulturní	kulturní

Zdroj: ASSMANN Jan, článek „*Collective a Cultural memory*“, Praha, 2010, s.100.

PŘÍLOHA 4

Tabulka IV. — Typy paměti podle A. Assmannové

Měření	<i>Neuronová (biologická) paměť</i>	<i>Sociální paměť</i>	<i>Kulturní paměť</i>
médium	vědomí jednotlivce	sociální komunikace	symbolické mediátory
prostředí	sociální komunikace	vědomí jednotlivce	sociální komunikace
opora	symbolické mediátory	symbolické mediátory	vědomí jednotlivce

Zdroj: ASSMANN Aleida, *Shadows of Trauma: Memory and the Politics of Postwar Identity*, 2014, s. 31.

PŘÍLOHA 5 Originální dialogy z filmu Bratr (1997)

Zdroj: film *BRATR* 1997: Bratr, Rusko 1997.

Scénář a režie: Alexey Balabanov. Provozovatel: Sergej Astakhov. Producent: Sergey Selyanov. Hrají: Sergei Bodrov Jr. (Danila), Victor Suchorukov (Vitya), Jurij Kuzněčov (Hoffman „Němec“), Světlana Pismichenko (Sveta), Maria Žukova (Cat), Sergej Murzin (Krugly), Vjačeslav Butusov (Butusov). Filmová společnost СТВ. 96 minut

Dostupné z: <https://youtu.be/aDaaCGZz-Ok>

00:06:04 Rozhovor Danily s matkou č. 1

MATKA DANILY: Bylo by lepší, kdybys zůstal v armádě.

Tady tě zabijí, jsi blázen. (...) Zemřeš ve vězení jako tvůj nešťastný otec. (...) Šel bych do Leningradu ke svému staršímu bratru Viktorovi. Já už skoro můžu zemřít.

МАТЬ ДАНИЛЫ: Уж лучше бы в армии остался. Тут тебя, дурака скорее убьют. (...) Подохнешь в тюрьме как отец твой непутевый. (...) Ехал бы к брату в Ленинград. Помру ведь я уже скоро

01:28:06 Rozhovor Danily s Hoffmanem „Němcem“ č. 1

HOFFMAN: „Velké město je zlá síla. Silný člověk přijíždí do velkého města a stává se slabým. Velké město krade jeho síly. Velké město pohltilo i tebe.“

НЕМЕЦ: Город – это злая сила. Сильные приезжают, становятся слабыми. Город собирает сил. Вот и ты пропал.

01:23:18 Rozhovor Danily s Viktorem č. 1

DANILA: Vít'a, vstávej...!

ВИКТОР: Nestřílej, bratře, prosím, nestřílej!

DANILA: Co jsi, *bratře*?... Vstávej, pojďme. Byl jsi pro mě jako otec, proč jsi? (...)

Jdi domů za mámou. Už je stará. Musíš jí pomoci. Dej jí nějaké peníze. Vyhledej si nějakou práci, například u policie. Jejich šéf je Nikolaj, který je spolužák jejich otce, pamatuješ? Tam mají místo. Nenastupuj do vlaku. No, *bratře*, sbohem.

ДАНИЛА: Вить, вставай..!

ВИТЯ: Не стреляй, брат, пожалуйста, не стреляй!

ДАНИЛА: Ты что, брат?... Вставай, давай, все.

ДАНИЛА: А ты домой езжай, к маме. Старая она уже. Помогать надо. Денег вот ей дашь. На работу устройся, в милицию. У них там этот, дядя Коля, начальник, одноклассник отцовский, помнишь? Там у них место есть. На поезд не садись. Из города на попутках выбирайся. Ну что, брат, прощай. Даст Бог, свидимся.

00:35:06 Rozhovor Danily s Hoffmanem „Němcem“ č. 2

DANILA: Jsi chytrý Němec, řekni mi, proč žijeme na světě?

HOFFMAN: Každý se rozhoduje sám za sebe. Jak to říkají: „co Rusovi je dobře, to Němce může zabít“.

Ale žiju tady, abych to vyvrátil.

ДАНИЛА: Вот ты умный немец, скажи мне, мы зачем живем?

НЕМЕЦ: Это каждый сам решает. Есть такая поговорка: что русскому хорошо, то немцу смерть. Вот я живу, чтобы ее опровергнуть.

01:11:20 Rozhovor Danily s Hoffmanem „Němcem“ č. 3

DANILA: No, na co se díváš? Zachránil jsem dobré lidi. A toho chlapa (ukazuje na hudebního skladatele) taky.

HOFFMANN: Bůh je tvůj soudce.

DANIŁA: Němci, oni (mrtví bandité) jsou tam, v kryptě, u plotu. Pohřběte je.

ДАНИЛА: Ну чего ты смотришь? Я людей хороших спас. И этого дохляка тоже.

НЕМЕЦ: Бог тебе судья.

ДАНИЛА: Немец, они там, в склепе, у забора. Похорони их по-человечески.

00:14:50 **Rozhovor Danily s Ket a s turisty č. 1**

TURISTÉ: You know the Nóra nightclub somewhere around here?

DANIŁA: [mlčí]

TURISTÉ: Do you speak English? English? Nóra?

KET: It's not Nóra, a Norá.

АМЕРИКАНКА: You know the Nóra night club somewhere around here?

ДАНИЛА: [смолит молча]

АМЕРИКАНКА: Do you speak English? English? Nóra?

КЭТ: [приходит] It's not Nóra, a Norá.

00:14:50 **Rozhovor Danily s Ket č. 2**

KET: Máš antikoncepci?

DANIŁA: Zač?

KET: Zač? Myslíš, že ti vrátím peníze?!

КЭТ: У тебя контрацептив есть?

ДАНИЛА: Зачем?

КЭТ: Ну как зачем? Ты думаешь, что я тебе деньги отдавать стану?!

01:30:23 **Rozhovor Danily s Ket č. 3**

DANIŁA: Co uděláš s penězi?

KET: Nevím. Možná budu v „Pyramidě“, možná v „Planetáriu“. Jen tam je to drahé. Je příliš brzy o tom přemýšlet, to bude až večer. Buratino, půjči mi 60 tisíc, vezměme kyselinu. A večer platím já.

DANIŁA: Odcházím do Moskvy.

KET: Co jsi chtěl v takovém případě?

DANIŁA: Řekneš sbohem?

KET: Na shledanou.

КЭТ: Если ты за бабки рублишься – зря. Не брала я.

ДАНИЛА: Что делать будешь?

КЭТ: Не знаю. Может в «Пирамиду», может в «Планетарий». Только дорого там. Пенкин сегодня. Сейчас рано, чего думать. Буратино, оттопырь 60 тысяч, возьмем по кислоте. А вечером я угощаю.

ДАНИЛА: Уезжаю я.

КЭТ: А чего хотел-то?

ДАНИЛА: Попрощаться.

КЭТ: Ну, пока.

01:25:20 **Rozhovor Danily se Světlanou č. 1**

DANIŁA: Světo?

SVĚTLANA: Pojd', střílej tady, zabij každého na své cestě! Umíš jen tohle... Jdi pryč! Pro tebe není problém zabít člověka... „Písař“!

DANIŁA: Světo...

SVĚTLANA: Jdi pryč!

DANIĽA: SvĚto, jsem s tebou ... mám peníze, pojďme pryč odsud ... SvĚto?

SVĚTLANA: Jdi pryč, řekla jsem už to. A už sem nechod'. Nemiluji tě.

ДАНИЛА: Света?

СВЕТА: Давай, стреляй, всех убей, ну? Ты же у нас крутой... Уходи! Что тебе человека убить... Писарь!

ДАНИЛА: Света...

СВЕТА: Уходи!

ДАНИЛА: Света, я с тобой... У меня деньги есть, уедем... Света?

СВЕТА: Уходи я сказала. И не приходи сюда больше. Не люблю я тебя.

00:12:24 **Rozhovor Danily s Hoffmanem „Němcem“ ě. 4**

DANIĽA: Jak se jmenuješ?

HOFFMAN: Hoffmann.

DANIĽA: Źid, nebo co?

HOFFMAN: Němec.

DANIĽA: Oh! Nelíbí se mi Źidé...

HOFFMAN: A Němci?

DANIĽA: Němci? Je to ok.

HOFFMAN: Jaký je rozdíl?

ДАНИЛА: Тебя как звать-то?

НЕМЕЦ: Гофман.

ДАНИЛА: Еврей, что ли?

НЕМЕЦ: Немец.

ДАНИЛА: А! А то я евреев как-то не очень...

НЕМЕЦ: А немцев?

ДАНИЛА: Немцев? Нормально.

НЕМЕЦ: А в чем разница-то?

ДАНИЛА: Ну чего ты пристал?

00:13:37 **Rozhovor Danily s freeriderem**

DANIĽA: Nevím, co chceš ode mě?

KONTROLER (opakuje třikrát): Prosím, zaplaťte nebo ukaŹte potvrzení.

PASAŹĚR: Co je na tom, poslouchej? Jsem invalida. (usmívá se)

DANIĽA: Zaplať pokutu! (ukazuje na pasaŹera pistolí)

PASAŹĚR: Bratře, nezabíjej, bratře. Vezměte si peníze! Vezmi to všechno, slyšíš! Nezabíjej, bratře!

DANIĽA: Ty nejsi můj bratr, ty hajzle.¹

КОНТРОЛЕР: Штраф, пожалуйста, платите.

БЕЗБИЛЕТНИК: Какой штраф, слушай? Я инвалид.

(...)

ДАНИЛА: Заплати штраф!

БЕЗБИЛЕТНИК: Брат, не убивай, брат. Деньги возьми! Все возьми, слышишь! Не убивай брат! Вот!

ДАНИЛА: Не брат ты мне, гнида черножопая.

00:20:46 **Rozhovor Danily s Viktorem ě. 2**

ВИКТОР: Ano, je to bývalý ěeěenský terorista. PřestĚhovali se také z Moskvy do Petrohradu. Zachyt' všechno, bratře. No, říkal jsem vám, tohoto trhu se zmocnil, teď Rusové škrtí. Mám ěást pŹípadu, víš? (...) A teď, Danylo, jsem na řadě já. Když

¹ Danila pouŹil slangový negativní výraz, který nelze přesně přeloŹit do ěeštiny.

nezaplatím... Takže buď oni, nebo my, takoví, bratře (...) Vždy ho hlídají dva nebo tři ozbrojenci. Všechno černé. Se zbraněmi. Bestie!

ВИТЯ: Да, он же бывший чеченский террорист. Они тоже из Москвы в Питер двинули. Захватывают все, брат. Ну я тебе рассказывал, этот рынок взял, теперь русских душит. У меня часть дела, понимаешь? (...) И теперь вот, Даня, моя очередь. Если не заплачу... Так что либо они, либо мы, вот так вот, брат (...) С ним охрана всегда – два-три боевика. Все черные. С пушками. Звери!

00:04:46 **Rozhovor Danily s prodavačkou č. 1**

DANIĽA: Máte Nautilus “Kryl’ja”? Kompaktní disk?

PRODEJCE: Co chceš? Vypadni odtud, nebo zavolám policii!

ДАНИЛА: А у вас Наутилуса «Крылья» есть? Компакт-диск?

ПРОДАВЩИЦА: Тебе чего надо? Иди отсюда, а то милицию позову!

PŘÍLOHA 6 Orientační plán rozhovoru

Pozdravení, seznámení respondenta s informací ohledně provádění výzkumu, nahráváním a použitím informace v diplomové práci.

První část rozhovoru (před seznámením s filmem Bratr):

- Jakou máte představu (osobní názor) na devadesátá léta v Rusku?
- Co ovlivnilo vaši představu o tomto období podle vašeho názoru? O co se přitom opíráte?
- Chtěl(a) byste se více dozvědět o devadesátých letech v Rusku? Co by pro vás bylo nejzajímavější?
 - *Jakým způsobem hledáte informace o tomto období (o jiných minulých událostech)?*
 - *Pomáhají vám s tím mediální zdroje nebo internet?*
 - *Co si myslíte o filmové tvorbě z minulé doby?*

Seznámení s filmem Bratr (1997) pomocí YouTube: <https://youtu.be/YewLBN43HqI>

Druhá část pohovoru (po seznámení s filmem):

- Líbil se vám tento film?
 - *Jaké emoce a pocity vyvolává u vás po seznámení s ním?*
 - *Jak pro vás vypadá filmový odraz devadesátých let, který nabízí tento film?*
 - *Tento film vypadá podle vás realisticky? Věříte tomu, co se ve filmu stalo? A proč?*
- Které okamžiky ve filmu upoutaly vaši pozornost nejvíce? Proč?
 - *Bylo ve filmu něco, co vás překvapilo nebo zarazilo?*
 - *Bylo ve filmu něco, co se vám zdálo nesrozumitelné nebo vyvolávalo otázky?*
 - *Byly pro vás některé okamžiky nebo scény ve filmu nepřijemné?*
- Imponovala vám některá z postav filmu?
 - *Je pro vás srozumitelná motivace a chování hlavní postavy?*
 - *Co si myslíte, jak by se choval Danila v současné realitě (ve XXI. století, dnes)?*
 - *Imponoval vám někdo z dalších postav filmu? Byla vám srozumitelná motivace jejího/jeho chování (jednání, uvažování apod.)?*
 - *Co považujete za nepřijatelné (nebo naopak) v chování, resp. jednání, uvažování postav (pokud vůbec)?*
 - *Líbil se vám obraz Petrohradu ve filmu? Podle vás tento obraz odpovídá realitě devadesátých let?*
- Změnily se nějak vaše představy o tomto období po seznámení s filmem?
 - *Chtěl(a) byste se o této době dozvědět více? Pokud ano, jak budete hledat informace?*
- Je něco, co byste chtěl(a) zmínit v rámci našeho rozhovoru?
(Bylo něco, na co jsem se vás neptala a bylo by dobře to zmínit?)

Poděkování respondentovi za ochotu se zúčastnit v rozhovoru a za věnovaný čas.

ПРÍЛОHA 7 ПpÍспёвек на социáльных сítích

Originální ppÍспёвек (обрáзек ч. 7.1)

Здравствуйтe! Хочу предложить Вам поучаствовать в исследовании по культурной памяти, которое направлено на восприятие «лихих девяностых» в глазах молодых петербуржцев. На основе данного исследования я пишу дипломную работу, поэтому буду очень благодарна Вам за участие и помощь.

Исследование включает в себя онлайн интервью и просмотр фильма «Брат» (1997). Главные критерия для респондентов следующие:

- Ваш возраст от 18 до 22 лет,
- Вы живете в Петербурге более 5 лет,
- Вы никогда не смотрели фильм «Брат» раньше.

Интервью будет проходить онлайн, с помощью удобной для Вас программы (Skype, Zoom, Telegram или любые другие). Интервью полностью анонимное, однако в процессе я планирую делать запись для дальнейшего использования в дипломной работе. Если у Вас есть желание поучаствовать, пожалуйста, напишите мне (<https://vk.com/lulustefans>). Если у Вас есть какие-то вопросы по исследованию, буду рада на них ответить.